

'आसमंत काव्यप्रेमींचे' हा प्रतिनिधिक कवितासंग्रह काव्यप्रेमी शिक्षक मंच व अंबाई बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था लातूर यांच्या संयुक्त विद्यमाने होत असलेल्या लातूर काव्यमहोत्सव २०१८ मध्ये प्रकाशित होताना मन्स्वी आनंद होतील. बाणत गेल्यावर विविध रंगाची फुले पाहून व त्याच्या दृढवळणाच्या सुगंधाने मन मोहून जाते तसे हा कवितासंग्रह वाचतांना आनंद होत आहे. विविध विषय व अनेक प्रतिभा असे एकूण २३८ विक्रमी कवितांचा संग्रह वाचतांना रसिकांना हे आसमंत लेपटून घ्यावे असे वाटेले. यात तारुण्य सुलभ भावभावनांचा कोवळा नवथर बहरही प्रकषने जाणवतो.

सोशल मीडियाच्या माध्यमातून काव्यप्रेमी शिक्षक मंच समूहाची निर्मिती २६ मार्च २०१६ रोजी राज्यस्तरीय रुपचे राज्याध्यक्ष आनंद घोडके यांच्या प्रेरणेतून झाली. लातूर समूहाचे समूहप्रशासक होण्याचे भाग्य मला लाभले. नवोदिताना एक हक्काचं व्यासपीठ मिळवून देण्यासाठी व लिहिते करण्यासाठी हा समूह सातत्याने काम करित आहे. यामुळे साहित्यप्रेमींची या मंचाशी नाळ जोडली गेली आहे. साहित्य आपलं ऐश्वर्य आहे. मराठीची शब्दसंपदा जोपासली जावी, वाढावी म्हणून हा उपक्रम ऐतिहासिक द्रवणात आहे. काव्यमहोत्सवाच्या स्वयंपूर्तीसाठी लातूर सचिव मीरा लहाने, उपाध्यक्ष प्रमोद जाधव, सुप्रिया दापके, सविता धर्माधिकारी, अनघा सावर्डेकर, प्रा. सत्येंद्र राऊत, मार्गदर्शक नयन राजमाने व कार्यकारीतील माझे सर्व साथी तसेच राज्य समितीतील सर्व यदाधिकारी व सदस्य यांचे योगदान अतुलनीय आहे. माणूस बांधणी व कवितेचा प्रवास हे समीकरण महोत्सवाचे वैशिष्ट्य आहे.

या संग्रहातील कविता पाहता वास्तव मांडणाऱ्या, अंतरीच्या वेला सांगणाऱ्या व अंतरीचा ठाव घेणारी अनेक रूपे या संग्रहात ठायी ठायी भरले आहेत. जीवनातील दुःख, आनंद आपल्या अक्षरस्यंदनांनी टिपून हृदयसंवाद तयार केला आहे. हे धडधडणारं हृदय कविता जीवंत ठेवण्याचं काम करित आहे. माणूसकीची बीजे पेरणाऱ्या व निसर्गाचे मनोरम चित्र टिपणाऱ्या कविता आहेत. प्रत्येकांनी आपली सुवर्णमुद्रा उमटविण्याचा सुंदर प्रयत्न केला आहे. 'आसमंत काव्यप्रेमींचे' ही काव्यपालखी पाहिल्यावर रसिकांना दर्शन घेण्याचा सोह आवरणार नाही.

काव्यप्रेमींच्या अक्षरांचे ढग बनून ते रसिकरुपी इंद्रावगांनी नदी तयार करतील हा विश्वास मनी दादतो.

दयानंद विराजदार
काव्यप्रेमी शिक्षकमंच जिल्हाध्यक्ष तथा
सचिव, अंबाई बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था, लातूर
मो. नं. ८२७५४५८००८

ISBN : 978-81-937270-3-4

रत्नप्रिया प्रकाशन

सी, २४०, सिंधू विहार, विजापूर रोड, जुळे सोलापूर, सोलापूर - ०८

संपर्क : ७३९७८१३३३६



आसमंत काव्यप्रेमींचे

प्रतिनिधिक कवितासंग्रह



Principal
Principal

Jawahar Arts, Science & Commerce College,
Ahdur Tal, Tuljapur Dist, Osmanabad



काव्यप्रेमी शिक्षक मंच

आसमंत काव्यप्रेर्भीचे

प्रातिनिधिक कवितासंग्रह

संपादक
प्रा. सत्येंद्र राऊत

सहसंपादक

श्रीमती मीरा लहाने ♦ श्रीमती सुप्रिया दापके ♦ सौ. सविता धर्माधिकारी



रत्नप्रिया प्रकाशन
सोलापूर

S. S. S.
Principal

Jawahar Arts, Science & Commerce College,
Andur, Tal. Tuljapur Dist, Osmanabad

महाराष्ट्राच्या संतभूमीत ज्ञानेश्वर, नामदेव, एकनाथ, तुकाराम, रामदास, मुक्ताबाई, गोरोबा कुंभार, सावता माळी, जनाबाई, चोखामेढा इत्यादी संतानी सामाजिक समतेचा आणि मानवतेचा संदेश स्वतःच्या आचरणातून दिलेला आहे. मराठी साहित्याला खूप मोठी परंपरा लाभलेली आहे. आद्यकवी मुकुंदराज, ज्ञानेश्वरपापासून ते अगदी नव्या पिढीतल्या लेखक कवी पर्यंत ही परंपरा लाभलेली आहे. मराठीतील आद्य कवयित्री महदंबा हिचे अमूल्य योगदान आहे. महदंबेपासून सुर झालेली ही मराठी स्त्री काव्याची गंगोत्री जनाबाई, मुक्ताबाई, बहिणाबाई, वेणाबाई कान्होपात्रा या संत कवयित्रींच्या काव्यातून सामाजिक समतेचा संदेश दिला गेला आहे. आपल्या अवती भोवतीच्या समाजाचे द्येय, आशा-निराशा सुख, दुःख उत्कर्ष व आकर्ष या सर्वांचा कविता शोध घेत असते.

कविता ही मनोरंजनासाठी निर्माण होत नसते. तर कवी कवितेच्या माध्यमातून विचार व भावनांची मांडणी करत असतो. समाज परिवर्तनात कवी व कवितांचे योगदान अत्यंत महत्त्वाचे असते. साहित्य हा समाजाचा आरसा असतो. समाजात ज्या चांगल्या वाईट घटना घडतात त्याचे चित्रण कवितेच्या माध्यमातून होत असते.

बोगद्याच्या टोकाशी दिसणारा उजेड हा नेहमी आपल्या अंगावर येणाऱ्या आगगाडीचाच असतो असे नव्हे तो बहुतेक वेळा अंधाराचे पहाड फोडून आसमंत उजळणाऱ्या सूर्याचा असतो. अशाप्रकारे हा आसमंत काव्यप्रेमीचे हा प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह सुध्दा सामाजिक एकात्मतेसाठी नवी दिशा देणारा व ह्यानळपी प्रकाश देणारा आकाशातील सूर्यप्रमाणे ठरेल.

काव्यप्रेमी शिक्षक मंच नवोदित कवी व काव्यगुणांना वाव देणाऱ्या कवींचे एक केंद्रस्थान बनले आहे. कवितेवर प्रेम करणाऱ्या आणि शैक्षणिक सामाजिक क्षेत्रात काम करणाऱ्या प्रतिभावंत कवींचा हा एक मंच आहे. व्हॉट्सअपच्या माध्यमातून जोडले जाणारा शिक्षक मंचात विविध क्षेत्रातून एकत्र येणाऱ्या कवींची संख्या तीनशेहून अधिक आहे. प्रत्येक कवीची काव्यप्रेमी शिक्षक मंच व अंबाई बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्थेचे सचिव व काव्यमंच लातूर काव्य महोत्सवाचे समूह प्रशासक ना.श्री. दर्यानंद बिराजदार व कवी कवयित्रीच्या संकल्पनेतून कवींचा आसमंत काव्यप्रेमीचे हा प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह निर्मितीची संकल्पना ठरली व या माध्यमातून दोनशे पंचवीस पेक्षा अधिक कवींनी या काव्यसंग्रहात सहभाग नोंदविला.

काव्यप्रेमी शिक्षक मंच व अंबाई बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्था यांच्या माध्यमातून आसमंत काव्यप्रेमींचे हा प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह काव्य रसिकांसाठी एक भेजवानी ठरणार आहे. या संग्रहातील कविता मानवी मनाला ऊर्जा देणारा आहे. प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह म्हणजे एक कवी समेलनाप्रमाणेच असत. एकाच संग्रहात महाराष्ट्रातील अनेक कवींच्या कवितांचा आस्वाद घेण्याचा आनंद अनेक वाचकांना मिळत असतो.

सर्वच कवींनी आपापल्या शब्द वैभवातून आईची शोरी, संस्कार, संसार, संघर्ष, विरह वेदना निव्वळ मैत्री, समाजातील नाती, द्येय व्यसनमुक्ती, नारीशक्ती, पर्यावरण, मानवता व जातीयता, ज्ञानमंदिर, आमची शाळा, संत महापुरुष विषयी आदर विविध शब्दात गुंफून भावना व्यक्त केल्या आहेत.

लातूर काव्य महोत्सवानिमिच्च प्रकाशित करण्यात येणाऱ्या आसमंत काव्यप्रेमींचे या प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह आकारण्यास मा.श्री. आनंद घोडके सर व अंबाई बहुउद्देशीय सेवाभावी संस्थेचे सचिव व समूह प्रकाशक मा.श्री. दर्यानंद बिराजदार सरांचे मार्गदर्शन व विशेष सहकार्य लाभले. लातूर काव्य महोत्सवासाठी व या काव्यसंग्रहाकरिता अहोरात्र झटणाऱ्या मा. सविता धर्मशिकारी, मा. सुप्रिया दापके, मा. मीरा लहाने या सर्व सहसंपादकांचे मला खूपच मोठे सहकार्य लाभले यांच्याशिवाय हा काव्यसंग्रह पूर्णत्वास आला नसता म्हणून सर्व मान्यवरांचे मी मनस्वी हार्दिक आभार व ऋण व्यक्त करतो. मा.श्री. दर्यानंद बिराजदार सर व सर्व सदस्यांनी माझ्यावर विश्वास दाखवून संपादनाचे कार्य सोपवले व प्रत्यक्ष अप्रत्यक्षरीतीने मला मोलाचे सहकार्य केले त्यांच्या ऋणातच राहणे मला योग्य वाटते.

आसमंत काव्यप्रेमींचे या काव्यसंग्रहासाठी संपूर्ण महाराष्ट्रातून जो न भूतो न भविष्यति असा अप्रतिम प्रतिसाद मिळाला तसेच सर्वच कवी कवयित्रींनी अगदी मनापासून जो सहभाग दर्शविला व दर्जेदार काव्यसंग्रह बनविण्यास सहकार्य करणाऱ्या त्या सर्वच मान्यवरांचे व कवींचे मी आभार व्यक्त करतो.

सदर काव्यसंग्रहासाठी अहोरात्र कष्ट घेऊन उत्तम दर्जाचे पुस्तक निर्माण करण्यासाठी धडपडणाऱ्या रत्नप्रिया प्रकाशन संस्थेचे व काव्य संग्रहाचे मुख्यपृष्ठ व मलपृष्ठ निर्माण करण्यासाठी व अक्षर जुळवणीसाठी मेहनत घेणारे कष्ट घेणारे प्रदीप कोडगीमठ, मुद्रक सचिन ऑफसेट, व आसमंत काव्यप्रेमीचे या काव्य संग्रहास प्रसिध्दी सिद्ध करून देणारे सर्व पत्रकार व वर्तमान पत्रे यांचेही मी आभार व्यक्त करतो. हा प्रातिनिधिक काव्यसंग्रह नवोदित कवी विद्यार्थी-शिक्षक वाचक लेखक, साहित्यिक कवी व प्रत्येक प्रातिनिधिक काव्यप्रेमींच्या स्वरूपात टाकेल.

Principal

प्रा. सत्येंद्र राऊत

Jawahar Arts, Science & Commerce College,

मराठी सिनेमा सहनिर्माता व अभिनेता



२१३) रेवेचा अभंग	राज भिंगारे, सिधुदुर्ग	२१३
२१४) शब्द	सौ. आशा पाटील, सोलापूर	२१४
२१५) स्वतंत्र माझ्या भारत देशा	दीपक सपकाळ, यवतमाळ	२१५
२१६) देगवेगळ्या संगत	कालिदास चवडेकर, सोलापूर	२१६
२१७) जयंती राजाची	भाऊसाहेब कोळेकर, उस्मानाबाद	२१७
२१८) झाडं	संदिप वाघोले, पुणे	२१८
२१९) मला समजू नको....	नितीन वाळके, लातूर	२१९
२२०) शिवराय	सौ. सुअंता तांबे, उस्मानाबाद	२२०
२२१) गेले ते दिन गेले हो !	राष्ट्रपाल सावंत, रत्नागिरी	२२१
२२२) नारी	विशाल कन्हैरकर, अमरावती	२२२
२२३) पालावरची शाळा	नवनाथ वाघमारे, लातूर	२२३
२२४) अनुपम्य प्रेम	रामदास देशमुख, वाशिम	२२४
२२५) माप	पी. नंदकिशोर, आकोला	२२५
२२६) जीवन जगताना	दयानंद बिराजदार, लातूर	२२६
२२७) "शूर जननीचा वीरपुत्र तू ..."	अख्तर शेख, लातूर	२२७
२२८) अस्तित्व	गणेश तोडकर, लातूर	२२८
२२९) मुलगी वाचवा	कृष्णा तपोने, जळगाव	२२९
२३०) शब्द	श्री. राजेंद्र चौधरी, बोरीवली	२३०
२३१) मला माणूस व्हायचय	श्रीधर नांदवटे, बीड	२३१
२३२) 'जा सांग त्या देवाला ...'	संतोष वसंत तावडे, शहापूर	२३२
२३३) झलक	अंगद श्रीपती मुरे.	२३३
२३४) भविष्य अंधारात माझं	श्री. सूर्यवंशी जी.बी., औसंगाबाद	२३४
२३५) आठवण माझी आजही ताजी ...	हरिश्चंद्र शंकरराव गायकवाड	२३५
२३६) सोबती	प्रा. सत्येंद्र राऊत, अणदूर	२३६
२३७) नाटकी आस्था	आनंद घोडके, सोलापूर	२३७
२३८) आयुष्याचं एक तप	सौ. ज्योत्सना घोडके, सोलापूर	२३८

तू तर लाखात एक
आहेस माकेगांवची लेक
रेणापुरचे नाव घेणे म्हणजे
लातूरकरांचा कोरा चेक....
तू तर नवोदितांची सरिता
आमच्या सारख्यांची प्रेरिता
तुज किती नांव द्यावे
तू आहेस मराठी साहित्याकरिता.....
तुला काय द्यावे प्रमाण
मिळाला तुला ऊत्कृष्ट शिक्षिका सन्मान
माझ्या तर तुज साष्टांग प्रणाम
कारण तुझे कार्य एका संता समान.....
देशात मराठी साहित्य समेलन भरावे
त्याची सुरुवात आपणापासुन करावे
आम्हा तुज सम जन्म घेणे कितीदा मरावे
अन! बडोदा समेलन नमुतो न भविष्यती ठरावे...
कोणी कितीही करे तिरस्कार
मग तर तुज मीळे 'नारीरत्न पुरस्कार'
तू जगास दाखवीला काव्यरूपी चमत्कार
म्हणून अनेक पारितोषिके करी तुज पावलोपावली
नमस्कार...

तुझ्या लेखणीतून तित्य पडे कविता अन चारोळी
जसी मुंग्यांची रांग लागे वारोळी
मज वाटे असे, बीयाणे शिंपडे पडे तिफणीच्या फारोळी
अन् ! जसी रास लागे शेतकऱ्यांच्या दारोळी...
नावातच आहे 'वहाने मीरा'
जसा असतो ज्ञानाचा झरा
आम्ही जोडलो 'संकल्प परीवारा'
अन!! आम्हास गावला तुझ्या रूपात 'काव्यरूपी हिरा'

(Signature)
Principal

ज्ञानेश्वर कावळे, लातूर आसमंत काव्यप्रेमीचे

Jawahar Arts, Science & Commerce College,
Aundur Tal. Tuljapur Dist. Osmanabad.

स्वप्न माझे नेत्र तुझे
स्वप्नी माझ्या तू येथील काः
माझ्या प्रत्येक स्वप्नाचे
स्वप्न तू गं होशील काः

आयुष्याच्या अंगणात
रंग तू गं भरशील काः

शब्द माझे स्वर तुझे
सुरात तू गं गाशील काः

प्रेम माझे साथ तुझी
जीवनी तू गं येथील काः

हृदय माझे श्वास तुझा
हृदयात तू गं राहशील काः

माझ्या प्रत्येक काव्याची
ओळ तू गं होशील काः

दुःख असो वा आनंद
सोबती तू राहशील काः

मी चंद्र अन् तू चांदणी
साथ मला तू देशील काः

राजा तुझ्या स्वप्नातला
राणी तू गं होशील काः

धुलीवर जाळलेल्या कागदासारखी
आहे सध्याची समाजव्यवस्था
अस्तित्वालाच नाकारणारी
महाभयानक अन् नाटकी आस्था

सगळीच नाती झाली आहेत
कल्हई दिलेल्या चमकदार सौन्यासारखी
संस्काराना लाथाडून बनतोहेत घातकी
अन् रक्तपिपासू पशूसारखी

माजोरांचीच मुजोरी करणाऱ्या
निकाळज्यांची टोळी फोफावत आहे
अन् पांढऱ्याची आव आणून
सर्वत्र काळोखच फोफावत आहे

सत्य, अहिंसा, अस्तेय, अपरिग्रह
बिभ्रितीच्या खुंटीला टांगली आहेत
समाजोद्धारासाठी विद्रोह करणाऱ्या
मनांची स्वप्ने पुन्हा भंगली आहेत

क्षणभर नमावे अशी जागाही स्मशान
बनविण्याची प्रथा इथे वाढते आहे
भिती याचीच की खरेपणाच खरेपणाला
खोटांच्याच्या खड्ड्यात गाढते आहे


Principal

Jawahar Arts, Science & Commerce College,
Aundhar Tal. Tuljapur Dist. Osmanabad